

Polityka gminy Sosnowiec wobec osób starszych i niepełnosprawnych

Jedną z form wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych, które wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych jest wsparcie instytucjonalne. W zależności od indywidualnych potrzeb seniorów, pomoc w codziennym funkcjonowaniu odbywa się w formie pobytu w dziennych domach pomocy społecznej oraz środowiskowych domach samopomocy.

Na terenie naszego miasta funkcjonują dwa dzienne domy pomocy społecznej przeznaczone dla osób w podeszłym wieku :

1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej dla seniorów, zlokalizowany w dwóch placówkach tj. przy ul. Szymanowskiego 5a – dysponujący 25 miejscami i przy ul. Szybikowej 8, dysponujący 35 miejscami;
2. Dzienny Dom Senior+ przy ul. Żeromskiego 4b, dysponujący 40 miejscami.

Placówki te są gminnymi ośrodkami wsparcia dziennego pobytu w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy społecznej i przeznaczone są dla seniorów będących mieszkańcami naszego miasta.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy ul. Szymanowskiego 5a i przy ul. Szybikowej 8 kieruje swoją ofertę do osób starszych, głównie tych, które ze względu na wiek, stan zdrowia, pogarszającą się kondycję psychofizyczną, niekorzystną sytuację materialną, poczucie osamotnienia oczekują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, przy czym problemy te nie muszą występować w ich sytuacji życiowej łącznie.

Analogiczne wsparcie oferuje również Dzienny Dom Senior +, z tym że oferta placówki skierowana jest do seniorów powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo.

Usługi obu typów placówek kierowane są do osób starszych, które są osobami samotnymi, chcą nawiązywać lub podtrzymywać kontakty społeczne, dysponują dużą ilością czasu wolnego i chcą go spędzać w miarę możliwości zdrowotnych aktywnie i w towarzystwie innych osób.

Seniorzy mogą spędzać czas w dziennych domach od poniedziałku do piątku (za wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy) w godz. od 7.00 do 15.00. Placówki zapewniają podopiecznym w czasie pobytu dwa posiłki dziennie tj. śniadanie i dwudaniowy obiad. Do dyspozycji seniorów, we wszystkich placówkach są pokoje wypoczynkowe z miejscami do leżenia, jadalnie, kąpiki biblioteczne, sale telewizyjne i świetlicowe, miejsce i sprzęty do ćwiczeń ruchowych, pomieszczenia do zajęć o charakterze terapeutycznym.

Oferta dziennych domów obejmuje organizację czasu wolnego wg zapotrzebowania uczestników. Dla seniorów organizowane są zajęcia z elementami terapii zajęciowej, zajęcia plastyczne podtrzymujące sprawność manualną, zajęcia usprawniające funkcje intelektualne, spostrzegawczość, kojarzenie, myślenie logiczne, koncentrację uwagi itp., zajęcia muzyczne, zajęcia ruchowe – spacer, ćwiczenia gimnastyczne, wyjścia na basen, pielęgnacja ogródka.

Dodatkowo w Dziennym Domu Senior + organizowane są zajęcia prowadzone przez fizjoterapeutę podtrzymujące lub zwiększające sprawność fizyczną podopiecznych. Częstotliwość i intensywność zajęć dostosowywana jest do możliwości psychofizycznych uczestników i ich zainteresowań.

Do najbardziej ulubionych form spędzania czasu przez seniorów należą wszelkiego typu spotkania o charakterze towarzyskim i integracyjnym. W placówkach organizowane są uroczyste obchody imienin, spotkania okolicznościowe z okazji różnego rodzaju świąt np. Dzień Matki, Ojca, Babci, Dziadka, uroczysty Dzień Seniora, spotkanie opłatkowe i wielkanocne. Każdemu z tych wydarzeń towarzyszą przygotowania, oprawa muzyczna, recytatorska i wykonywane przez seniorów dekoracje tematyczne. Dodatkowo w okresie świąt Bożego Narodzenia oraz Dnia Babci i Dziadka w domach odbywają się spotkania z uczniami i przedszkolakami z zaprzyjaźnionych szkół i przedszkoli podczas, których dzieci prezentują własne programy artystyczne przygotowane dla seniorów.

W okresie od wiosny do jesieni seniorzy ze wszystkich domów spotykają się na wspólnie organizowanych grillach z pieczeniem kiełbasek i śpiewnym biesiadowaniem. Corocznie dla chętnych uczestników organizowana jest także wycieczka wyjazdowa połączona ze zwiedzaniem lokalnych atrakcji i małym piknikiem w plenerze.

Seniorzy informowani są i zachęceni do udziału w różnych wydarzeniach miejskich o charakterze kulturalnym i programach profilaktycznych organizowanych i współfinansowanych przez miasto np. szczepienia przeciw powikłaniom pogrypowym, badanie wzroku, słuchu itp.

Celem działalności dziennych domów pomocy jest zapobieganie marginalizacji społecznej osób starszych, osamotnionych i jak najdłuższe utrzymanie ich w środowisku lokalnym poprzez wspieranie w zaspakajaniu potrzeb codziennego życia.

Pod względem formalno - organizacyjnym pobyt w dziennych domach pomocy społecznej przyznawany jest w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i podlega opłacie w zależności od wysokości posiadanych przez seniorów dochodów. Miesięczna wysokość opłaty nie przekracza obecnie kwoty 310,40 zł. W 2021r ze wsparcia dziennych domów skorzystały 103 osoby, natomiast w I kwartale 2022 roku skorzystało 91 seniorów.

Odmianą formą wspierania seniorów w ich aktywności społecznej i życiowej są Kluby Seniora. W styczniu 2020 roku Gmina Sosnowiec złożyła wniosek o dofinansowanie utworzenia Klubu „Senior+” na ul. Jodłowej 4 w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015-2020. Miasto uzyskało pełną wnioskowaną kwotę dotacji na remont i wyposażenie placówki w wysokości niemalże 150 tys. złotych oraz zaangażowało środki własne w kwocie 96 tys. złotych na ten cel. W dniu 2 czerwca ubiegłego roku odbyło się uroczyste otwarcie pierwszego w Sosnowcu Klubu Senior+ . Zgodnie z rządowym Wieloletnim Programem Senior+, uczestnikami Klubu mogą być osoby, które ukończyły 60 lat i są nieaktywne zawodowo. Klub przy ul. Jodłowej dysponuje 20 miejscami, jest czynny codziennie od poniedziałku do piątku co najmniej przez 4 godziny dziennie.

Do dyspozycji seniorów jest sala spotkań z aneksem kuchennym, w którym uczestnicy mogą przygotować i spożyć posiłek, pokój klubowy, stanowisko komputerowe, toalety i szatnia. W odróżnieniu od dziennych domów, od uczestników Klubu nie są pobierane opłaty a udział w Klubie odbywa się na podstawie deklaracji uczestnictwa. Klub nie zapewnia swoim uczestnikom wyżywienia. Forma i zakres zajęć kształtowany jest przez samych uczestników zgodnie z ich zainteresowaniami, potrzebami i możliwościami. Działalność Klubu jest nakierowana na motywowanie i zachęcanie do samoorganizacji i aktywizacji uczestników a jego celem jest przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji osób starszych. Niespełna roczna działalność Klubu w pełni potwierdza zasadność istnienia takiego miejsca. Klubowicze wykazują wysoki poziom aktywności i zainteresowania działaniami, co uwidocznia się ich dużym zaangażowaniem zarówno w codzienne spotkania jak i okolicznościowe inicjatywy. W minionym roku uczestnicy Klubu wyjeżdżali na wycieczki do Pszczyny, zwiedzali ogrody Kapias w Goczałkowicach -Zdroju, Sandomierz z muzeum figur woskowych postaci filmu Ojciec Mateusz, pomnik Bartosza Głowackiego w Raclawicach, spacerowali w Pacanowie, zwiedzali zamek w Mosznej, wspólnie wychodzili do kina i teatru, na wykłady UTW przy Śląskim Uniwersytecie Medycznym, spacerowali z kijkami do nordic walking, zorganizowali pieczonki, przygotowywali wspólne spotkania i poczęstunki okolicznościowe np. świąteczne, andrzejkowe, walentynkowe itp. Wielu uczestników odkryło w sobie zainteresowanie pracami manualnymi w postaci tworzenia różnych dekoracji, a wyposażony aneks kuchenny był wielokrotnie wykorzystany do wspólnego pieczenia chleba i ciasta.

W bieżącym roku Gmina Sosnowiec ponownie aplikowała i otrzymała dofinansowanie do działalności zarówno Dziennego Domu Senior+ jak i Klubu Senior+. Dotacja z Programu Wieloletniego Senior+ wynosi odpowiednio 155 520 zł dla Dziennego Domu i 38 880zł dla Klubu. Zaznaczyć należy, że również w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 – edycja 2022 gmina otrzymała dotację w wysokości 200 000,00 zł, a wkład własny miasta wyniesie 202 990,93 zł. Klub „Senior+” będzie również funkcjonował w strukturach Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia. Prace remontowe będą koordynowane przez MZZL w Sosnowcu i mają potrwać do końca roku. Otwarcie planujemy na początek 2023 roku. Nowy klub Senior+ będzie się mieścił przy ul. Sobieskiego 3D. W klubie będzie mogło spędzać czas wolny 25 seniorów z terenu naszego miasta. Lokal będący w zasobach MZZL w Sosnowcu przejdzie gruntowną modernizację. Po remoncie wyodrębnione zostaną następujące pomieszczenia: główne pomieszczenie klubowe wyposażone w stoliki, krzesła, fotele, sprzęt RTV, pomieszczenie do pracy indywidualnej wyposażone w meble wypoczynkowe, w biurka oraz sprzęt komputerowy, zaplecze kuchenne z pełnym, kuchennym wyposażeniem, zaplecze sanitarne, szatnia, pomieszczenia gospodarcze. Cały lokal będzie dostosowany dla osób z niepełnosprawnościami.

Kolejnym klubem, który gmina planuje otworzyć będzie Klub Seniora w dzielnicy Juliusz przy ul. Spadochroniarzy 6. Podobnie jak inne kluby Klub Seniora w tej dzielnicy będzie dostosowany dla osób niepełnosprawnych oraz będzie stanowił bazę do spotkań seniorów z

dzielnicy Juliusz. Koszty adaptacji lokalu na potrzeby przyszłego klubu będzie w całości ponosić miasto.

Środowiskowy Dom Samopomocy przy ulicy Grota Roweckiego 2 posiada 35 miejsc dziennego pobytu i 3 miejsca całodobowe okresowego pobytu. Środowiskowy Dom Samopomocy świadczy usługi z zakresu pomocy osobom z niepełnosprawnością intelektualną, w tym ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnością sprzężoną. W grudniu 2019 roku uruchomiono filię Środowiskowego Domu Samopomocy przy ulicy Wojska Polskiego 86, który posiada w sumie 60 miejsc (w tym 50 miejsc dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i 10 miejsc dla osób z innymi przewlekłymi zaburzeniami czynności psychicznych, w szczególności z chorobą Alzheimera).

Celem ŚDS jest stworzenie podopiecznym placówki systemu wsparcia poprzez zaspokojenie potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, społecznych, mających na celu naukę, podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. Usługi dzienne prowadzone są od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 16.00. Usługi całodobowe - siedem dni w tygodniu. W skład tych usług wchodzi: stworzenie odpowiednich warunków do wielogodzinnego przebywania w ŚDS, zapewnienie wyżywienia, udzielania pierwszej pomocy, udzielanie konsultacji i sporządzania okresowych ocen stanu psychofizycznego, umożliwienie psychoterapii indywidualnej lub grupowej w zależności potrzeb podopiecznych. Kolejnym równie ważnym zadaniem ŚDS jest zapewnienie rehabilitacji społecznej. Obejmuje ona kilka rodzajów treningów: trening komunikacji interpersonalnej polegający na nawiązywaniu i podtrzymywaniu kontaktów interpersonalnych, jak i umiejętności pracy w grupie, trening umiejętności samoobsługi i zaradności życiowej oraz funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności spędzania czasu wolnego oraz umiejętności korzystania z różnych ofert spędzania wolnego czasu tj. turystyka, rekreacja, udział w imprezach lokalnych o charakterze sportowym, czy kulturalnym.

Wypełniając zadania wpisane w swoją działalność placówka uczestniczy w tworzeniu wsparcia środowiskowego i samopomocy poprzez kształtowanie świadomości społeczeństwa w rozumieniu problemów osób niepełnosprawnych intelektualnie. Od 2017 roku placówka korzysta ze zwiększonej dotacji na uczestnika zajęć w ŚDS z niepełnosprawnością sprzężoną lub spektrum autyzmu w ramach realizacji kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”

Placówki czynnie współpracują z rodzinami/opiekunami podopiecznych. Prowadzone są konsultacje, poradnictwo indywidualne oraz pomoc rzeczowa. Ośrodek z uwagi na prowadzenie usług całodobowych w sytuacjach kryzysowych (nagły wyjazd, choroba, pobyt opiekuna w szpitalu, śmierć opiekuna/rodzica) umożliwia okresowy pobyt w tej formie usług.

Jednostki współpracują z wieloma instytucjami, organizacjami i osobami fizycznymi (np. MOPS Sosnowiec, Fundacja Instytut Twórczej Integracji, Stowarzyszenie „Radość i Nadzieja” Sosnowiec, Stowarzyszenie „Familia” Czeladź, Stowarzyszenie „Krokus” Dąbrowa Górnicza, ŚDS Ostoja, WTZ Będzin, WTZ Sosnowiec, Atelier Michał Szwaja, Poziom 450, Music Park Cafe,

Herbaciarnia Marzenie, Gospodarstwo Rolne Mikołów i in.) dzięki czemu podopieczni mają możliwość aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, poprzez stwarzanie warunków dla zaspokajania potrzeb w podobnym zakresie i na tym samym poziomie, jaki mają osoby pełnosprawne. W 2021r z usług Środowiskowego Domu Samopomocy skorzystało 110 osób.

W związku z pandemią koronawirusa, działalność wszystkich placówek pobytu dziennego dla różnych grup społecznych została zawieszona decyzją wojewodów. Przerwa w typowej działalności trwała od marca do czerwca 2020r a następnie od października 2020r do końca kwietnia 2021r. Mimo, że placówki nie mogły świadczyć swoich standardowych usług wspomagały seniorów w formie „zdalnej”. Z uczestnikami zajęć, w szczególności zamieszkującymi samotnie, pracownicy utrzymywali bieżący kontakt telefoniczny, udzielali porad, prowadzili rozmowy wspierające. Zdecydowana większość seniorów z dziennych domów korzystała z zaproponowanej formy dowożenia do ich miejsca zamieszkania gotowych posiłków. Posiłki przygotowywane przez Stołówkę Środowiskową dostarczane były seniorom codziennie od poniedziałku do piątku przez pracowników dziennych domów. Te wizyty pracowników przy okazji przywiezienia posiłku, choć krótkotrwałe ale bezpośrednio stanowiły namiastkę kontaktów towarzyskich, wymiany wiadomości i wzajemnych pozdrowień.

Wszystkie placówki funkcjonują w strukturach Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia. Dzielne domy finansowane są ze środków gminy, z tym że Dzienny Dom Senior + otrzymuje dofinansowanie

z rządowego Programu Wieloletniego Senior +, natomiast Środowiskowy Dom Samopomocy jest

f

i

n

a

n

s

o

w

a

n

y

z

b

u

d

ż

e

t

u